



Schools Management as Learning Communities for Small Primary Schools in Nong Khai Province: A Case Study

Aphidet Thitapan^{1*} & Bunyarit Petwisit^{2*} & Wallapha Ariratana³

¹ Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

² Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

³ Faculty of Interdisciplinary Studies, Khon Kaen University

* Corresponding author. E-mail: aphidetth@kkumail.com

Abstract

This research is qualitative research using a case study. The purpose of it was to study the phenomenon of school management as learning community in a small primary school in Nong Khai Province. The key informants included 12 participants: school administrators, teachers, and community representatives. Data collection tools consisted of interview forms, observation checklists, and document review forms. Data were analyzed using descriptive content analysis based on the research framework, and the data were validated using the triangulation method. The research findings are presented in descriptive narrative form and summarized in a concept mapping diagram. The research results revealed that. 1. Vision for Improving Student Quality: The school organized joint activities to create a shared vision focused on learner quality, built networks for proactive teaching, and promoted student excellence. 2. Empowering Teachers: Administrators enhanced teachers' skills through varied methods, supported network communication, learning resources, and knowledge exchange. 3. Research-based Classroom Management: The school encouraged classroom research through PLC and Lesson Study to improve student learning and teacher development. 4. Creating a Supportive Work Environment: Creative communication and individual talent were promoted alongside a balanced workload, supported by PLC and (LS) activities. 5. Collaborative Supervision and Monitoring: Administrators used an open, flexible approach to supervision, emphasizing participation and networks, with Lesson Study improving effectiveness.

Keywords: School Management, Schools as Learning Communities, A Case Study



การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย: กรณีศึกษา

อภิเดช ธิตะปัน^{1*}, บุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์², วัลลภา อาริรัตน์³

1 สาขาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2 สาขาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3 สาขาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

* Corresponding author. E-mail: tanasun.m@kkumail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีกรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และตัวแทนชุมชน รวมจำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบตรวจสอบเอกสาร โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ เนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการแบบสามเส้า และนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาความเรียงและสรุปเป็นแผนภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ พบว่า 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน พบว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมมือร่วมพลังกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน สร้างเครือข่ายพัฒนาการสอนเชิงรุกสู่ทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน 2. ด้านการเสริมพลังอำนาจการทำงานแก่ครู พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาครูให้เชี่ยวชาญ ประสานสัมพันธ์เครือข่ายสนับสนุนทรัพยากรการเรียนรู้ และเผยแพร่การเรียนรู้สู่การพัฒนาวิชาชีพ 3. ด้านการจัดการชั้นเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมการเรียนรู้วิจัยในชั้นเรียน ดำเนินการวิจัยด้วยกิจกรรม PLC และ Lesson Study และการนำนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาผู้เรียนและวิชาชีพ 4. ด้านการสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร พบว่า การส่งเสริมการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ และปฏิบัติตามความถนัดมีภาระงานที่เหมาะสม ร่วมทั้งกิจกรรม PLC และ (LS) สร้างสามัคคีและการทำงานเป็นทีม และ 5. ด้านการนิเทศกำกับติดตามแบบร่วมพลัง พบว่า ผู้บริหารเปิดกว้างและยืดหยุ่นในการนิเทศกำกับติดตาม สร้างการนิเทศกำกับติดตามอย่างมีส่วนร่วม และ (LS) ช่วยเติมเต็มการนิเทศให้ประสบผลสำเร็จ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการโรงเรียน, โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้, กรณีศึกษา



บทนำ

การศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และกำหนดทิศทางของประเทศ หากมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งเสริมการสร้างพลเมืองที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะในยุคเทคโนโลยีพลิกผัน (Disruptive Technology) ที่การจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรมีบทบาทและหน้าที่จัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสามารถและทักษะสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีอาชีพที่ดีเลี้ยงครอบครัวได้ในอนาคต สร้างครูมืออาชีพมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและร่วมมือกับชุมชนในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ (พิกุล นามสูง, 2022) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีหลักการเดียวกับโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School as Learning Community: SLC) ที่มุ่งพัฒนาโรงเรียนแบบองค์รวม (Whole School Approach) สนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันคู่ขนานกับการอบรมบ่มนิสัย สำหรับผู้บริหารจะส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อพัฒนาวิชาชีพตนเองร่วมกับเพื่อนครู และผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนจึงเป็นชุมชนที่ทุกคนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการปฏิรูปการเรียนการสอนโรงเรียน (Manabu Sato, 2019)

ดังนั้น การได้มาซึ่งบทเรียนที่ได้เรียนรู้หรือผลสรุปของการพัฒนาจึงจำเป็นต้องเข้าไปศึกษาวิธีการหรือกระบวนการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบให้มีความเข้าใจด้วยการวิจัยแบบกรณีศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Hayden Coombs (2022) กล่าวว่า การวิจัยแบบกรณีศึกษาเป็นแนวทางที่มุ่งสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหาหรือปรากฏการณ์ในชีวิตจริง โดยมีขอบเขตชัดเจน อาจศึกษาในระดับบุคคล กลุ่ม หรือเหตุการณ์ โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะเจาะจงและลึกซึ้ง และสามารถนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือทฤษฎีใหม่ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 กำหนดนโยบายและจุดเน้น ประจำปีงบประมาณ 2567 ข้อที่ 8 การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ (สพป.หนองคาย เขต1, 2566) ที่สนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ นโยบายระยะเร่งด่วน การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพครู คุณภาพการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพแบบองค์รวม เพื่อยกระดับการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ โครงการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง (สพป.หนองคาย เขต1, 2565) จึงเป็นหนึ่งโครงการที่มีความสำคัญที่สามารถพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้ตามที่กำหนด

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ที่ดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ของ สพป.หนองคาย เขต 1 และได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 โดยผลของการดำเนินงานภาพรวมการบริหารจัดการของโรงเรียนได้รับประกันคุณภาพภายนอก (พ.ศ.2565-2569) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนานักเรียน ครู และการบริหารอย่างมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นชุมชนแห่ง



การเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้นในการสอบวัดระดับความรู้ระดับชาติ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวมมีพัฒนาการที่ดีขึ้นในทุกปีการศึกษา (SAR, 2566)

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทเรียนความสำเร็จจากข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนกรณีศึกษา และถอดบทเรียนความสำเร็จของโรงเรียนกรณีศึกษาในครั้งนี้ ให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

ปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย

หลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งวิชาการและการอยู่ร่วมในสังคม ครุมีพื้นที่ในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ผู้ปกครองและชุมชนร่วมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน โดยมีรากฐานอยู่บนวิสัยทัศน์ปรัชญา และกิจกรรมที่ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการเสวนาพูดคุยและแสดงความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งด้านคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของทุกคนในโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดหลักการและทฤษฎีของ Manabu Sato (2019) (2559), วัชร ป่านภูมิ (2023), Sarah Garr (2019), Boyd และ Hord (1994), ศนิชา ภาวโน (2562), วิจารย์ พานิช (2566), อัญชลี ศรีกลชาญ (2565), และทรงวุฒิ วิเปลี่ยนและคณะ (2566) โดยผู้วิจัยพบว่าแต่ละองค์ประกอบมีความคล้ายคลึงกันเพียงแต่ถูกเรียกแตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สรุปความหมายและเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันเพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบของโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน (Vision focuses on student quality) หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันมุ่งการเรียนการสอนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเปิดและเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ที่สร้างสรรค์ความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอและมีความชัดเจนอย่างมีประสิทธิภาพ ที่มุ่งไปสู่คุณภาพและความเป็นเลิศของผู้เรียน

2. การเสริมพลังอำนาจการทำงานแก่ครู (Empowering teachers) หมายถึง การเพิ่มความรู้ความสามารถครูและการพัฒนาวิชาชีพพัฒนาครูให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ และสนับสนุนทรัพยากรสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานให้กับครูเพื่อเพิ่มคุณภาพในการทำงาน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อทำงานและการเรียนรู้ รวมทั้งมีการเผยแพร่องค์ความรู้สู่สาธารณะเพื่อการประชาสัมพันธ์

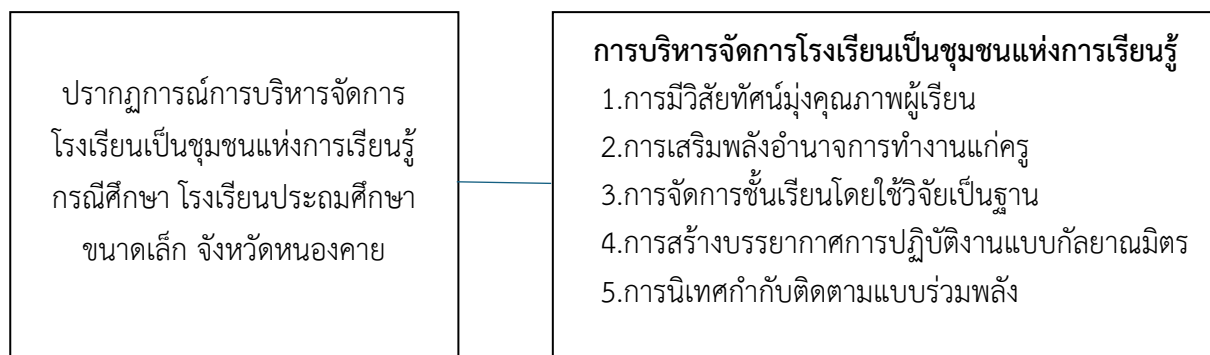


3. การจัดการชั้นเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based classroom management) หมายถึง การใช้วิจัยเป็นฐานที่เป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน จนเกิดนวัตกรรมและขับเคลื่อนห้องเรียนการนำความรู้สู่การปฏิบัติจริง และเกิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สะท้อนคิดและพัฒนาวิชาชีพ

4. การสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร (Creating friendly workplace environment) หมายถึง ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศเชิงบวก และสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง สร้างบรรยากาศและการทำงานที่เป็นกัลยาณมิตรกับเพื่อนร่วมงาน (PLC) มีวัฒนธรรมการยอมรับการรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นและรับรู้ความรู้สึกของเพื่อนร่วมงาน

5. การนิเทศกำกับติดตามแบบร่วมพลัง (Participatory Supervision and Monitoring) หมายถึง การกำกับติดตามที่เน้นการพัฒนาและปรับปรุงครู ด้วยการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน ด้วยการสื่อสารที่มีส่วนร่วม สนับสนุนให้ครูและนักเรียนมีการทำงานแบบร่วมพลังและรับฟังการสะท้อนความคิดอย่างอิสระ และสร้างครูและนักเรียนให้ใฝ่เรียนรู้และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยที่นำไปใช้ในการวิจัยแบบกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังแสดงในภาพที่ 1



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการกรณีศึกษา (Case Study) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

1. เป็นโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะพลเมืองรุ่นใหม่ ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมพลัง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทางโรงเรียนได้เริ่มดำเนินโครงการมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 จนถึงปัจจุบัน

2. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน

3. เป็นสถานศึกษาดีเด่นด้านการบริหารจัดการคุณภาพ ได้รับรางวัลดังนี้ นักเรียนได้เป็นตัวแทนเข้าร่วมแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน และได้รับรางวัลเหรียญทองระดับชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักเรียนได้รับรางวัลระดับชาติระดับภูมิภาคในการประกวดแข่งขันส่งเสริมความสามารถทางวิชาการด้านต่าง ๆ ครูผู้สอนได้รับรางวัลด้านการสอนและรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติในระดับชาติ และสถานศึกษา รางวัลวิถีพุทธชั้นนำ ระดับประเทศ รุ่นที่ 11, โรงเรียนดีเด่นด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิต



กลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งเป็นกรณีศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน
2. ผู้ให้ข้อมูล จำนวนทั้งหมด 12 คน ที่ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 2 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคือ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนกรณีศึกษา ที่ดำเนินการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ที่เริ่มบริหารงานตั้งแต่เริ่มโครงการในปีการศึกษา 2563 – ปีการศึกษาปัจจุบัน ประกอบด้วยผู้บริหารคนที่ 1 คือบริหารโรงเรียนตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 – ปีการศึกษา 2566 และผู้บริหารคนที่ 2 บริหารงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2567 – ปีการศึกษาปัจจุบัน
 - 2.2 ครูจำนวน 8 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือกคือ เป็นครูที่ร่วมดำเนินในงานโครงการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนกรณีศึกษา ที่ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 – ปีการศึกษาปัจจุบัน
 - 2.3 ตัวแทนชุมชน จำนวน 2 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการคัดเลือก คือ คนที่ 1 เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคนที่ 2 เป็นผู้ปกครองนักเรียน ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนกรณีศึกษา

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย 3 ชนิดคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบตรวจสอบเอกสาร มีการสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับเกี่ยวกับกรอบการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยแบบกรณีศึกษา และการเก็บข้อมูลคุณภาพ
2. ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยฉบับร่างทั้ง 3 ชนิดแล้ว เสนอร่างเครื่องมือวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
3. นำเครื่องมือการวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content Validity) และการใช้ภาษา (Wording) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
4. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 ติดต่อโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย และขอหนังสือจากคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงโรงเรียนกรณีศึกษา เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.2 ศึกษาเอกสารต่าง ๆ (Documentary Study) ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกี่ยวกับโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกรณีศึกษา
- 1.3 จัดทำตารางปฏิบัติงานเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ



1.4 ประชุมซักซ้อมการเก็บข้อมูลภาคสนามให้กับผู้ช่วยนักวิจัย โดยคัดเลือกจากครูที่มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำวิจัย เพื่อให้เข้าใจขั้นตอนการเก็บข้อมูลที่ถูกต้อง

2. ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนกรณีศึกษา โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบศึกษาเอกสาร มีการบันทึกเสียงสัมภาษณ์ บันทึกวิดีโอ และการบันทึกภาพ ใช้เป็นหลักฐานประกอบการเก็บข้อมูล

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการวิจัยนี้ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงและมีความตรง โดยตรวจสอบแบบเทคนิคสามเส้า (Triangulation) ประกอบด้วย การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างกันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) การสังเกต (Observation) และการตรวจสอบเอกสาร (Documentary)

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลจากการโรงเรียนกรณีศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลภาคสนามทั้งหมดการสัมภาษณ์ การสังเกต และการตรวจสอบเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ของโรงเรียนกรณีศึกษา โดยการตีความหมาย (Interpreter) ข้อมูลและใช้วิธีตรวจสอบข้อมูล จากแหล่งที่มาของข้อมูลแบบตรวจสอบสามเส้า เพื่อเป็นการยืนยันและให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานและแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยกระทำพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลไปพร้อม ๆ กัน เพราะเป็นการแสวงหาความรู้แบบอุปนัย (Inductive) คือเน้นการออกไปสัมผัสกับปรากฏการณ์เป็นรูปธรรมก่อน แล้วจึงสร้างสมมติฐานและตรวจสอบสมมติฐานเป็นขั้นๆ จนมั่นใจว่าเป็นข้อค้นพบที่สามารถลงเป็นข้อสรุปได้ และเป็นการศึกษาปรากฏการณ์จากหลายๆ มิติเพื่อให้เห็นภาพรวมของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

2. นำข้อมูลที่ได้จากภาคสนามทั้งหมดมาสังเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำมาสรุปเป็นแผนภาพ (Concept Mapping) เพื่อให้เห็นความชัดเจนเกี่ยวกับปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย: กรณีศึกษา ทั้ง 5 ด้าน

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลเพื่อศึกษาปรากฏการณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมร่วมมือร่วมพลังระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำวิสัยทัศน์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญผู้บริหารส่งเสริมการสร้าง



เครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของครูในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สร้างความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ด้วยโครงการคุณธรรมประจำชั้นเรียน และโครงการสร้างเด็กดีมีความสามารถ ส่งผลให้ผู้เรียนเรียนดีมีความสุขพัฒนาความสามารถและได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ

2. ด้านการเสริมพลังอำนาจการทำงานแก่ครู พบว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตนเองร่วมกับผู้บริหาร โดยให้ครูแสดงความคิดเห็นสะท้อนผลผ่านกระบวนการ PLC และการประชุม คณะครูได้มีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องกับความเหมาะสมและความต้องการของตน เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาตนเอง ควบคู่กับการพัฒนาวิชาชีพครูผ่านกิจกรรม Teacher Model ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสนอแนวทางพัฒนาวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการผลิตและการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ คู่กับการสร้างความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการจัดการศึกษา และเผยแพร่ผลงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

3. ด้านการจัดการชั้นเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ผ่านกระบวนการ PLC และ Lesson Study โดยเปิดโอกาสให้ครูที่ประสบปัญหาได้สะท้อนผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นฐาน (Classroom Action Research - Based) คณะครูมีบทบาทในฐานะนักวิชาชีพที่ร่วมกันสะท้อนคิดเชิงสร้างสรรค์ และร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ Lesson Study ส่งผลให้ครูเข้าใจปัญหาในห้องเรียนและปรับปรุงการสอนอย่างมีระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตรงตามคุณภาพที่โรงเรียนกำหนด และสามารถต่อยอดศักยภาพตามความถนัดของแต่ละคนได้อย่างชัดเจน

4. ด้านการสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร พบว่า ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตร โดยเปิดใจรับฟัง ส่งเสริมการทำงานอย่างอิสระและผ่อนคลาย มอบหมายงานตามความถนัดและมีภาระงานที่เหมาะสม ผ่านการสื่อสารเชิงบวกที่สร้างสรรค์ เปิดเผย โปร่งใส และเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและครู ส่งผลให้เกิดความรู้สึกรักมีคุณค่าและแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้กิจกรรม PLC และ Lesson Study ยังมีส่วนช่วยสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง ส่งเสริมความสามัคคี การเรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนคิดอย่างลึกซึ้งในบรรยากาศเชิงบวกทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ควบคู่กับกิจกรรมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากร นำไปสู่การพัฒนาองค์กรอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

5. ด้านการนิเทศกำกับติดตามแบบร่วมพลัง พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตรในการนิเทศ เน้นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ที่เปิดใจรับฟัง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูผ่านกระบวนการ Lesson Study นอกจากนี้โรงเรียนได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และข้อเสนอแนะอย่างอิสระหลายมิติ ส่งเสริมการดำเนินงานในระบบนิเทศตามวงจรคุณภาพ PDCA ผ่านการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีช่วยเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล นำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และเสริมสร้างทักษะของครูให้มีคุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมร่วมมือร่วมพลังระดมความคิดเห็นจากผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งคุณภาพผู้เรียน ผ่านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมาใช้เป็นแนวทางจัดทำวิสัยทัศน์และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกันของครูในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ที่เน้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สร้างความรู้ร่วมกัน ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผู้เรียนเรียนเป็นคนดี มีความรู้



และความสุข พัฒนาความสามารถและได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี ศรีกลชาญ (2565) และศนิชา ภาวโน (2562) พบว่า การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียนโดยผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย โดยคำนึงถึงบริบทสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านการเสริมพลังอำนาจการทำงานแก่ครู ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สะท้อนคิดผ่านกระบวนการ PLC คณะครูร่วมจัดสรรงบประมาณเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาวิชาชีพครูผ่านกิจกรรม Teacher Model และการอบรมออนไลน์ ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และสร้างความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนเผยแพร่ผลงานครูและนักเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ และช่องทางออนไลน์อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดา ภูเกียรติและคณะ (2562) พบว่า การสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ผ่านบทเรียนและการร่วมพลัง วางแผนกิจกรรมตามปรัชญาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลให้เกิดบรรยากาศเชิงบวกระหว่างผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ฝ่าย ได้แก่ ครู นักเรียนและผู้บริหาร ตรงกับงานวิจัยของศนิชา ภาวโน (2562) และอัญชลี ศรีกลชาญ (2565) ที่ได้กล่าวตรงกันว่า การส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรักการเรียนรู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกันในวิชาชีพครู และพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ และทำให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน

3. ด้านการจัดการชั้นเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนผ่านกระบวนการ PLC และ Lesson Study โดยเปิดโอกาสให้ครูที่พบปัญหาได้สะท้อนผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนด้วยการวิจัยในชั้นเรียนเป็นฐาน ครูมีบทบาทในฐานะนักวิชาชีพที่ร่วมกันสะท้อนคิดเชิงสร้างสรรค์ และร่วมออกแบบวิธีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ Lesson Study ส่งผลให้ครูเข้าใจปัญหาในห้องเรียนและปรับปรุงการสอนอย่างมีระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตรงตามคุณภาพที่โรงเรียนกำหนด และสามารถต่อยอดศักยภาพตามความถนัดของแต่ละคนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bielaczyc และ Collins (1999) พบว่า การสร้างวัฒนธรรมของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยการวางกลไกในการเผยแพร่สิ่งที่เรียนรู้ ถ้าการเรียนรู้ถูกนำเสนอด้วยปัญหา ชุมชนแห่งการเรียนรู้ก็จะใช้ความรู้ที่มีอยู่ในกลุ่มแก้ปัญหาได้ออย่างเป็นระบบ สัมพันธ์กับงานวิจัยของวัชร ป่านภูมิ (2023) พบว่า การใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นการส่งเสริมให้ครูใช้การวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพและแก้ปัญหาของนักเรียน เน้นกิจกรรมเชิงรุกที่ใช้นวัตกรรม ส่งผลให้ครูมีผลงานวิจัยและสามารถพัฒนาวิชาชีพ

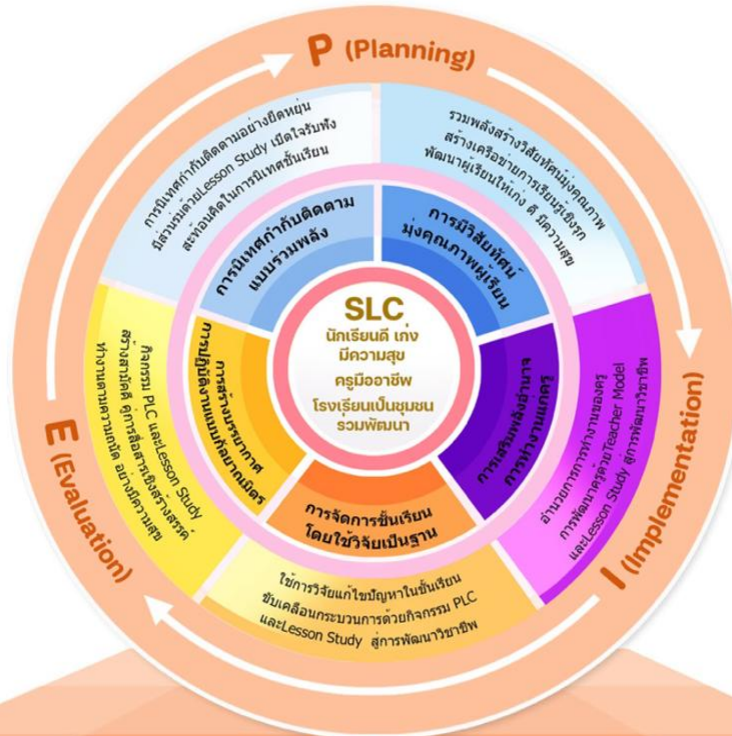
4. ด้านการสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสร้างบรรยากาศการทำงานโดยเปิดใจรับฟัง ส่งเสริมการทำงานอย่างอิสระผ่อนคลาย มอบหมายงานตามความถนัดและมีภาระงานที่เหมาะสม ผ่านการสื่อสารเชิงบวกและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและครู ส่งผลให้เกิดความรู้สึกมีคุณค่าและแรงจูงใจในการทำงาน นอกจากนี้กิจกรรม PLC และ Lesson Study มีส่วนช่วยสร้างทีมให้เข้มแข็งมีความสามัคคี และการสะท้อนคิดในบรรยากาศเชิงบวกทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ควบคู่การสร้างขวัญกำลังใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของศนิชา ภาวโน (2562) พบว่า การรับฟังซึ่งกันและกันสร้างความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้บริหาร ครูและนักเรียน เป็นการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และสอดคล้องงานวิจัยของ Rocío Garcíaและคณะ (2020) พบว่า แนวคิดของโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรักผูกพัน ส่งเสริมความเติบโตทางวิชาชีพและความมุ่งมั่นของครูในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียน



5. ด้านการนิเทศกำกับติดตามแบบร่วมพลัง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตรในการนิเทศกำกับติดตาม เน้นการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ที่เปิดใจรับฟัง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูด้วย Lesson Study นอกจากการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและครูจากหลากหลายพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างอิสระหลายมิติ ดำเนินการด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ผ่านการเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการเรียนการสอน และการใช้เทคโนโลยีช่วยเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล และเสริมสร้างทักษะของครูให้มีคุณภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hiatt-Michael (2001) พบว่า วิธีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ต้องมีกระบวนการมุ่งเน้นการประเมินความพยายามทั้งระหว่างกระบวนการและสิ้นสุดกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชร ปานภูมิ (2023) พบว่า ความสำคัญในการการนิเทศต้องดำเนินการแบบกัลยาณมิตร ที่มุ่งเน้นการสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมการพัฒนาของครู ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครอง ช่วยพัฒนานักเรียนรายบุคคลได้เต็มศักยภาพ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวทางการบริหารจัดการ PIE Model มาใช้ในการสรุปบทเรียนที่ได้เรียนรู้ เป็นแผนภาพการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย องค์ประกอบ SLC 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน 2) การเสริมพลังอำนาจการทำงานแก่ครู 3) การจัดการชั้นเรียนโดยใช้วิจัยเป็นฐาน 4) การสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตร 5) การนิเทศกำกับติดตามแบบร่วมพลัง ภายใต้กระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation) และการประเมินผล (Evaluation) ดังรายละเอียดที่แสดงในภาพที่ 2



PIE MODEL

องค์ประกอบ (SLC)	การวางแผน (Planning)	การนำแผนสู่การปฏิบัติ (Implementation)	การประเมินผล (Evaluation)
ด้านการมีวิสัยทัศน์มุ่งคุณภาพผู้เรียน (Vision focuses on student quality)	ศึกษานโยบาย วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน ระดมความคิด กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน ร่วมกันพัฒนาอย่างเป็นระบบ และติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ	จัดทำวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นคุณภาพ ด้วยการเรียนรู้เชิงรุกและกิจกรรมเสริมหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	สรุปผลการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ โดยฟังความคิดเห็นและนำข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต
การเสริมพลังอำนาจ การทำงานแก่ครู (Empowering teachers)	สร้างการตระหนักในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ สร้างเครือข่ายพัฒนาการศึกษา วางแผน จัดกิจกรรม Open House และ Open Class	สนับสนุนครูพัฒนาตนเองและวิชาชีพ จัดหาทรัพยากรการศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนับสนุนและให้คำแนะนำการจัดกิจกรรม Open House และ Open Class	จัดทำรายงานผลกิจกรรม Open House และ Open Class สรุปผลการเรียนรู้ และจัดทำสื่อให้เพียงพอ ทำสารสนเทศการอบรม พัฒนาครูอย่างเป็นระบบ
การจัดการชั้นเรียน โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (Research-based classroom management)	สร้างความตระหนัก เห็นสำคัญ และมีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย การจัดทำกิจกรรม PLC และ Lesson Study อย่างต่อเนื่อง สร้างความรู้ของครู ในการวิจัยในชั้นเรียน	ให้คำปรึกษา สนับสนุนการวิจัย ร่วมสังเกตและเสนอปัญหาการสอน ครูลงมือวิจัยและสะท้อนคิดผ่าน กิจกรรม PLC และ Lesson Study และต่อยอดนวัตกรรมที่เกิดจากกระบวนการวิจัย	ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกำกับติดตามการวิจัยของอย่างต่อเนื่อง จัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียน เผยแพร่ผลการวิจัยทั้งในและนอกสถานศึกษา
การสร้างบรรยากาศ การปฏิบัติงานแบบ กัลยาณมิตร (Creating friendly workplace environment)	ศึกษาความแตกต่างในด้านความรู้และพฤติกรรม ทัศนคติ เชิงบวกในการสื่อสาร มีเหตุผล และกำหนดโครงการเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กร	ส่งเสริมการทำงานที่ดี การสื่อสารเชิงบวก มีความสัมพันธ์อันดี บริหารงานที่เป็นธรรม ทำงานตามความถนัด จัดกิจกรรมยกย่อง เชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจในการพัฒนา	ผู้บริหารสังเกตการทำงาน ภายในองค์กร ชมเชยครูที่มีผลงาน สะท้อนผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลความสำเร็จ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
การนิเทศกำกับติดตาม แบบร่วมพลัง (Participatory Supervision and Monitoring)	ศึกษาการนิเทศแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ความต้องการและเนื้อหา ที่นิเทศ ใช้เทคนิคที่หลากหลาย เป็นความเข้าใจและสร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับการนิเทศ	สร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์ และเตรียมการนิเทศ ประสานงานกับกลุ่มนิเทศ สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ครูเปิดใจรับคำแนะนำ การพัฒนาการนิเทศกำกับติดตามอย่างมีประสิทธิภาพ	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังการนิเทศ ศึกษาผลการนิเทศสรุปผลการนิเทศในแต่ละระดับชั้น เพื่อพัฒนาชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ภาพที่ 2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้



ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้วยการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานาคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน
2. เขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนากลยุทธ์ ของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษานำแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาจากการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาจากการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ไปพัฒนาคุณภาพโดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในสถานศึกษาที่มีบริบทขนาดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ทรงวุฒิ วีเปลี่ยน และคณะ. (2566). แนวทางการบริหารโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (SLC). *วารสารวิจัยวิชาการ*, 6(6), 301-316
- ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อยกระดับคุณภาพของนักเรียนด้วยการเสริมสร้างโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 39(105), 284-297.
- พิกุล นามสูง. (2022). การบริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 30-43.
- มานานุ ซาโตะ. (2016). *การปฏิรูปโรงเรียน แนวความคิด "ชุมชนแห่งการเรียนรู้" กับการนำทฤษฎีมาปฏิบัติจริง* (พิมพ์ครั้งที่ 1). ปิโก (ไทยแลนด์).
- วัชร ป่านม. (2566). การพัฒนารูปแบบโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งสู่คุณภาพของนักเรียน. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต*, 23(1), 1-15.
- วิจารณ์ พานิช. (2566). *โรงเรียนเป็นชุมชนการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 1). มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- ศนิชา ภาวโน. (2562). *รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ศรีกลชาญ. (2565). การศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดสระแก้ว. *วารสารสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(2), 226-239
- Bielaczyc & Collins (1999). *Learning Communities in Classroom : A Reconceptualization of Educational Practice*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567
จาก <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/019263659908360402>
- Boyd, V., & Hord, S. M. (1994). *Principals and the New Paradigm: Schools As Learning Communities*, Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association



- Hiatt-Michael. (2011). *Schools as Learning Communities: A Vision for Organic School Reform*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2567 จาก <https://www.adi.org/journal/fw01/Hiatt-Michael.pdf>
- Rocío García-Carrión and group. (2020). *Teacher Induction in Schools as Learning Communities*. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2567. จาก <https://www.researchgate.net/publication/344048132>
- Sarah Garr. (2019). *Five Essential Elements of a Successful School Community*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2567. จาก <https://sarahgarr.blogspot.com/2019/>